

biblioteksopgaver for et enkelt bibliotek og således heller ikke organiseres inden for rammerne af det almindelige driftstilskud til biblioteker.

Særligtakkene skal beregnes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af et til bibliotekstilsynet indgivet overslag over bibliotekets årlige drift, hvorved merudgifterne ved løsningen af særlige opgaver må være dokumenterede.

Til § 19.

Den nugældende lov fastsætter i § 7, stk. 2 b, at der på de årlige finanslove opføres et beløb svarende til 5 pct. af statens grundtilskud til folkebibliotekerne, hvilket beløb indgår i en særlig fond, Dansk Forfatterfond, som har til opgave at udrede vederlag til danske forfattere, henholdsvis disses efterladte, for den gennem bibliotekerne stedfindende benyttelse af de pågældendes bøger. Bestemmelsen om en sådan biblioteksafgift blev første gang indført ved lov nr. 184 af 30. marts 1946 som en ændring i lov nr. 128 af 7. april 1936 om statsunderstøttede biblioteker.

Baggrunden herfor var et udbredt ønske om, at der kunne ydes forfattere et vist vederlag for den udnyttelse af deres værker, som finder sted gennem bibliotekerne. I erkendelse af, at der her på en måde, som ikke kendes inden for andre kunstarter, sker en omfattende benyttelse af åndsværker uden nogen form for direkte betaling, må det stadig anses for rimeligt, — og nu fastlagt gennem den siden 1946 gældende ordning —, at staten stiller en bevilling til rådighed hertil, og at denne bevilling sættes i direkte relation til statens udgift til grundtilskud til folkebibliotekerne, idet denne udgift kan betragtes som en målestok for bibliotekernes hele virksomhed.

Det har med mellemrum været diskuteret, om man ikke i stedet for at yde forfatterne vederlag af en statsbevilling, burde skaffe det nødvendige beløb gennem en afgift, der skulle opkræves hos lånerne, for benyttelse af folkebibliotekerne. En sådan løsning er stedse blevet afvist af bibliotekernes repræsentanter med henvisning til, at den vil medføre betydelige administrative vanskeligheder og omkostninger, og til, at adgangen til et kultur gode som det offentlige biblioteksvæsen principielt bør være gratis, således som det også er tilfældet i de fleste vesteuropæiske lande.

I overensstemmelse med disse synspunkter finder man, at det stadig bør være staten, der gennem en finanslovbevilling fastsat i forhold til bibliotekernes grundtilskud, yder forfatterne compensation for den gratis benyttelse af deres bøger i bibliotekerne. I betragtning af den voksende erkendelse af statens

særlige forpligtelser over for de skabende kunstnere samt den stødte løn- og prismæssige udvikling i samfundet bør der dog sikres forfatterne en vis forhøjelse af dette vederlag, hvorfor det foreslås, at bevillingen til Dansk Forfatterfond forhøjes fra 5 til 6 pct. af statens driftstilskud til folkebibliotekerne, jfr. § 5, stk. 1.

En sådan forhøjelse af bevillingen vil samtidig muliggøre en vis støtte til oversættere, som ikke hidtil har modtaget noget vederlag, skønt den oversatte litteratur kan anlås at tælle omtrent lige så meget på bibliotekernes hylder som den danske. Oversætternes betydning inden for et så begrænset sprogområde som det danske er indlysende — skal vor litterære kultur stå i en frugtbar vekselvirkning med andre landes, er det nødvendigt at vore oversættere får gode arbejdsvilkår og mulighed for et rimeligt økonomisk udbytte af godt arbejde. Under hensyn til at der af praktiske grunde ikke kan foretages en optælling af hver enkelt oversætters værker i bibliotekerne, er det ikke muligt at vederlægge oversætterne med noget proportionalt udfundet beløb pr. bog, men man foreslår, at der af bevillingen afsættes et beløb af (pristalsreguleret) 100.000 kr. årlig til fordeling blandt oversætterne. Denne fordeling vil kunne foretages af Dansk Forfatterfonds bestyrelse gennem et dertil nedsat sagkyndigt udvalg.

I øvrigt er det hensigten, at den proportionale fordeling til forfatterne skal fortsætte efter de hidtil gældende regler, og at der efter en forfatters død skal ydes vederlag til hans enke i hendes levetid og derefter — eller såfremt enkens ret ophører — til eventuelle mindreårige børn. Reglerne om bevaring af enkepension ved separation og skilsmisse, jfr. lov nr. 102 af 14. marts 1941 som ændret ved lov nr. 268 af 14. juni 1951, finder som hidtil analog anvendelse for så vidt angår separation og skilsmisse efter 1. april 1959.

Til § 21.

Paragraffen svarer til § 9 i den gældende lov, men med følgende ændringer:

Biblioteksrådets sammensætning foreslås ændret således, at ministeriets repræsentant udgår, medens rektor for Danmarks Biblioteksskole og direktøren for Bibliotekscentralen optages i rådet under hensyn til disse institutioners centrale stilling inden for biblioteksvæsenet. Af hensyn til samarbejdet mellem folke- og skolebibliotekerne foreslås det endvidere at optage skolebiblioteks konsulenten i rådet. Repræsentanten for den faglige sammenslutning af de ved folkebibliotekerne heltidsbeskæftigede bibliotekarer har hidtil været en centralbibliotekar. Da